

Aan de Minister van Economische Zaken
t.a.v. de directie Energie en Omgeving
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

uw brief van:	ons kenmerk:	bijlage(n):	datum:
18 augustus 2017, DGETM-EO/17129838	17.3004656	1	31 oktober 2017

Onderwerp:
advies winningsplan Nieuwehorne

Geachte Minister,

Bij brief van 21 augustus 2017 zijn wij door u in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het winningsplan Nieuwehorne. Dit winningsplan gaat onder andere in op de wijze en de duur van de winning, de verwachte of gewonnen hoeveelheden en de verwachtingen ten aanzien van bodembeweging. Vermilion heeft op 19 mei 2017 een verzoek tot instemming met het winningsplan Nieuwehorne ingediend voor het winnen van gas. Tevens bevat dit verzoek een Seismische Risico Analyse (SRA) naar aanleiding van de toentertijd voorgenomen wijzigingen in de Mijnbouwwet.

Naar aanleiding daarvan berichten wij u als volgt:

Wij adviseren u om niet in te stemmen met dit winningsplan. Wij verwijzen in dit verband naar de motie **Gasboringen onder Heerenveens grondgebied** die de gemeenteraad van Heerenveen in zijn vergadering van 20 maart 2017 heeft aangenomen. Daarin heeft de raad overwogen dat hij de ambitie heeft om van Heerenveen een klimaatneutrale gemeente te maken. De (nieuwe) winning van aardgas onder het grondgebied van de gemeente Heerenveen past niet bij deze ambitie. Bovendien is het van belang dat inwoners van Heerenveen worden gevrijwaard voor negatieve gevolgen van gaswinning, zoals bodemdaling en/of (het risico van) aardbevingen. Een afschrift van deze motie is als bijlage bij deze brief gevoegd. Wij merken daarbij op dat weliswaar uit onderzoeken een minimale bodemdaling en een verwaarloosbaar risico op aardbevingen zou blijken, maar constateren ook dat het draagvlak voor deze rapporten klein is.

Zoals u bekend is, heeft de gaswinning onder Heerenveen het afgelopen jaar het nodig in Heerenveense samenleving los gemaakt. Wij merken bij onze inwoners veel ongerustheid. Deze ongerustheid wordt vooral ingegeven door vrees dat woningen en andere gebouwen schade zullen oplopen door gaswinning (bodemdaling en trillingen) en dat grote twijfel bestaat of deze schade wel vergoed zal worden. Daarbij geldt ook wantrouwen jegens de berekeningen van Vermilion en de controle daarop door het SodM en TNO. Het moge duidelijkheid dat deze ongerustheid en bezorgdheid voor een belangrijk deel wordt veroorzaakt door de onverkwikkelijke gang van zaken rond de NAM in Groningen en het gebrekkig communiceren door Vermilion en het Ministerie van Economische Zaken. Op dit terrein constateren wij weliswaar een verbetering, maar

daarmee is het wantrouwen nog niet verdwenen. Ook de onzekerheid en onduidelijkheid over het uitvoeren van vooropnames aan gebouwen speelt daarbij een rol.

Voor zover u van mening bent dat om u moverende redenen toch instemming moet worden verleend aan het winningsplan, adviseren wij doeltreffende maatregelen te treffen om tegemoet te komen aan de geconstateerde zorgen en ongerustheid. Wij vinden dat onze inwoners niet de dupe mogen worden van nadelen verbonden aan gaswinning waartoe op Rijksniveau is besloten en in onzekerheid blijven verkeren (bijvoorbeeld over het vergoeden van schade).

Specifiek ten aanzien van dit winningsplan is het ons opgevallen dat, hoewel het gasvoorkomen en het bodemdalingsgebied zich mede uitstrekken onder de gemeente Weststellingwerf, deze gemeente pas zeer laat in het adviseringstraject is betrokken. Een dergelijk gang van zaken komt het vertrouwen van de decentrale overheden en de lokale samenleving in uw ministerie niet ten goede. Wij adviseren u adequate maatregelen te nemen zodat alle betrokken decentrale overheden tijdig in de adviesprocedure worden betrokken.

In de tweede plaats merken wij op dat er al een winningsplan is ingediend, terwijl de betrokken (proef)boring nog niet heeft plaatsgevonden. Naar wij hebben begrepen, heeft Vermilion hiervoor gekozen omdat de doorlooptijd van een winningsplan momenteel meer dan één jaar bedraagt. Dat betekent echter dat de inschatting van de te verwachte bodemdaling, gepaard gaat met flinke onzekerheden. Wij achten dit ongewenst. Ook het Staatstoezicht op de Mijnen acht de conclusies van Vermilion voorbarig. Indien u van mening bent dat u uw instemming kunt toekennen aan dit winningsplan, adviseren wij u dringend daaraan de voorwaarde te verbinden dat Vermilion de bodemdaling zorgvuldig monitort en periodiek (minstens één keer per jaar, maar bij voorkeur vaker) opgave moet doen van de gemeten en opgetreden bodemdaling. Wij verwachten dat Vermilion deze gegevens ook deelt met de betrokken decentrale overheden.

In het winningsplan wordt opgemerkt dat er geen Natura 2000-gebied in de buurt is. Wij wijzen u er op dat er wel gebieden in de buurt zijn die onderdeel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (Ketliker Skar). Wij adviseren u de gevolgen van de winning en de bodemdaling op dit EHS-gebied te onderzoeken en deze in uw beslissing mee te nemen.

In het winningsplan wordt er verder op gewezen dat Vermilion in overleg is met het KNMI om de dekking van het seismometer-netwerk uit te breiden. Onduidelijk is voor ons wanneer deze uitbreiding gerealiseerd wordt. Wij adviseren u daarom aan een eventuele instemming de voorwaarde te verbinden dat er niet eerder tot winning mag worden overgegaan nadat het seismometer-netwerk afdoende is uitgebreid. Daarvan is in onze optiek (pas) sprake indien locatie en magnitude van alle trillingen kunnen worden geregistreerd. Uiteraard worden wij van ontwikkelingen graag van op de hoogte gehouden.

In meer algemene zin adviseren wij u om in uw besluitvorming expliciet de beleving van onze inwoners rond uw gaswinning te betrekken. Zoals ook in het recente rapport 'Aardbevingsrisico's in Groningen' van de onderzoeksraad voor de veiligheid (OVV) wordt opgemerkt is er tot nu toe onvoldoende aandacht voor de beleving van bewoners. Weliswaar heeft dit rapport betrekking op Groningen en is de situatie in Heerenveen daar wellicht in objectieve zin niet mee te vergelijken, dat neemt niet weg dat ook in Heerenveen aandacht moet zijn voor de subjectieve beleving van onze inwoners. Door het treffen van maatregelen of het verbinden van voorwaarden aan het instemmingsbesluit kan daaraan tegemoet worden gekomen:

1. Draag (blijvend) zorg voor een goede borging van de onafhankelijke positie van de adviserende orgaan als TCBB, TNO en SodM en laat duidelijk blijken op welke manier deze onafhankelijke positie geborgd is.
2. Draag zorg voor adequate schaderegeling met omkering van de bewijslastverdeling. Daarbij moet ook expliciet aandacht bestaan voor schade als gevolg van bodemtrillingen. Uiteraard is dit een zaak voor formele wetgever, maar als Minister kunt u daar wel het voortouw innemen; Wij verwijzen in dit verband naar de brief van de gemeenteraad van Heerenveen van 14 juni 2010. Wij zouden het daarbij een goede zaak vinden indien het model van de commissie bodemdaling Friesland landelijk zou worden uitgebouwd en alle mijnbouwschade op deze wijze wordt behandeld.
3. Verplicht de houder van het winningsplan tot het uitvoeren van een vooropname van bouwwerken; daarbij kan de procedure zoals overeengekomen tussen Vermilion, de provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân als voorbeeld dienen. De handelwijze van Vermilion heeft het vertrouwen in dit bedrijf geschaad. Het uitvoeren van een vooropname door Vermilion kan helpen dit vertrouwen weer te herstellen.
4. Zorg als Ministerie voor een goede, adequate, transparante en actieve communicatie rond de winning van gas en laat dat niet over aan Vermilion; daarbij denken wij aan een website zoals www.nlog.nl, maar met een veel toegankelijker opzet en één centraal loket/aanspreekpunt, waarbij dit loket ook kan dienen als adviespunt bij schade.
5. Communiceer periodiek over de gemeten bodemdaling en andere ontwikkelingen rond het gasvoorkomen en draag zorg voor een centraal aanspreekpunt voor vragen rond dit gasvoorkomen.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Heerenveen.

De gemeentesecretaris,

De burgemeester,